



Briuselis, 2025 m. gruodžio 12 d.
(OR. en)

16772/25
ADD 3

Tarpinstitucinė byla:
2025/0399 (COD)

ENER 677
TRANS 644
RELEX 1683
ECOFIN 1735
ENV 1384
CODEC 2126
IA 231

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo: Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo
direktorė Martine DEPREZ

gavimo data: 2025 m. gruodžio 11 d.

kam: Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET

Komisijos dok. Nr.: SWD(2025) 2001 final

Dalykas: KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA
[Europos elektros tinklų dokumentų rinkinys]
pridedamas prie
Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS
REGLAMENTO
dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies
keičiami reglamentai (ES) 2019/942, (ES) 2019/943 ir (ES) 2024/1789 ir
panaikinamas Reglamentas (ES) 2022/869
Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS,
kuria dėl leidimų išdavimo procedūrų paspartinimo iš dalies keičiamos
direktyvos (ES) 2018/2001, (ES) 2019/944 ir (ES) 2024/1788

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2025) 2001 final.

Priedama: SWD(2025) 2001 final



Briuselis, 2025 12 10
SWD(2025) 2001 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

[Europos elektros tinklų dokumentų rinkinys]

pridedamas prie

**Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO
dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami
reglamentai (ES) 2019/942, (ES) 2019/943 ir (ES) 2024/1789 ir panaikinamas
Reglamentas (ES) 2022/869**

**Pasiūlymo dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS, kuria dėl
leidimų išdavimo procedūrų paspartinimo iš dalies keičiamos direktyvos (ES) 2018/2001,
(ES) 2019/944 ir (ES) 2024/1788**

{COM(2025) 1006 final} - {SEC(2025) 2000 final} - {SWD(2025) 2000 final}

A. Būtinybė imtis veiksmų

Kokia tai problema ir kodėl ji yra ES masto?

Energetikos tinklo infrastruktūrai tenka labai svarbus vaidmuo didinant Europos konkurencingumą, užtikrinant mūsų Sąjungos saugumą ir vykdant energetikos pertvarką bei mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro. ES energetikos tinklams kyla naujų ir rimtų uždavinių remiant vis labiau elektrifikuotą, decentralizuotą, skaitmenizuotą ir lanksčią elektros energijos sistemą, kuriai būdinga didėjanti kintamų atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalis. Poveikio vertinime nustatytos trys pagrindinės problemos.

Pirma, esami ir planuojami infrastruktūros projektai nėra pakankamai orientuoti į ES energetikos ir klimato srities tikslų įgyvendinimą. Esama didelio atotrūkio tarp mūsų tarpvalstybinės elektros energijos infrastruktūros poreikių ir dabartinės infrastruktūros plėtros spartos bei lygio tiek perdavimo, tiek skirstymo tinklų lygmeniu. Kalbant apie elektros energiją, pusė tarpvalstybinių elektros energijos poreikių 2030 m. (32 iš 66 GW) dabar nėra patenkinami ir numatoma, kad šis atotrūkis iki 2040 m. padidės iki 37 GW. Neatsižvelgus į infrastruktūros poreikius gali būti trukdoma mažinti sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro, pakenkta tiekimo saugumui ir tai gali lemti tolesnį rinkos susiskaidymą ir didesnes energijos kainas. Be to, geresnis vandenilio tinklo planavimas ir integravimas bus labai svarbūs siekiant užtikrinti sistemos optimizavimą ir pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą.

Antra, infrastruktūros, atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir kaupimo projektų, taip pat įkrovimo stotelių įgyvendinimas yra pernelyg lėtas, todėl didėja bendros projektų išlaidos ir trukdoma mažinti sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro. Elektros energijos infrastruktūros projektų įgyvendinimas gali trukti iki 7,5 metų paskirstymo tinklų ir iki 10 metų perdavimo tinklų sektoriuje. Tarpvalstybiniuose projektuose vėlavimus gali sukelti sunkumai susitarant dėl **sąnaudų pasidalijimo**, kai projektai yra naudingi už juos priimančių valstybių narių ribų. Be to, vienas pagrindinių trūkumų tebėra uždelstos **leidimų išdavimo procedūros**.

Galiausiai susirūpinimą kelia infrastruktūros saugumas. Pastarojo meto fizinio ir kibernetinio saugumo incidentai atskleidė priešišku subjektų taikymosi į Europos energetikos infrastruktūrą riziką, o tai sukelia ekonominius padarinius ir pasekmes mūsų energetikos sistemos stabilumui. Trečiųjų valstybių subjektai taip pat vis labiau domisi investicijomis į ES energetikos infrastruktūrą, o tai gali padidinti ES kylančią su energetiniu saugumu susijusią riziką. Be tyčinių sabotažo veiksmų, atsirandanti rizika, įskaitant gamtinius pavojus ir su klimatu susijusį poveikį, taip pat daro poveikį ES energetikos infrastruktūros atsparumui.

Laiku nesiėmus veiksmų ES lygmeniu, tikėtina, kad pagal dabartinę teisės aktų ir politikos sistemą šios problemos išliks arba dar paaštrės.

Tikslai. Ką reikėtų pasiekti?

Europos elektros tinklų dokumentų rinkinio **bendrasis tikslas** – laiku ir veiksmingai visoje ES plėtoti atsparią energetikos infrastruktūrą, atsinaujinančiųjų išteklių energiją ir lankstumą, įskaitant kaupimo įrenginius ir įkrovimo stoteles. Taip bus sudarytos sąlygos ES pasiekti savo energetikos ir klimato srities tikslus, be kita ko, užtikrinti energijos įperkumą užtikrinant geresnį sujungiamumą, o tai lems kainų konvergenciją, mažesnes didmenines elektros energijos kainas ir mažesnę elektros energijos kainų nepastovumą, taip pat spartesnę gamybos ir paklausos sujungimą. **Konkretūs** iniciatyvos **tikslai** yra i) užtikrinti, kad į tinklo plėtros planus įtrauktai projektai, kurie atrinkti kaip bendro intereso projektai (BIP) arba abipusio

intereso projektai (AIP), būtų tenkinami nustatyti infrastruktūros poreikiai, ii) sudaryti palankesnes sąlygas naudoti sąnaudų pasidalijimo priemonės siekiant sparčiau įgyvendinti tarpvalstybinius infrastruktūros projektus, iii) sutrumpinti ir supaprastinti energetikos infrastruktūros, atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir kaupimo projektų, taip pat įkrovimo stotelių leidimų išdavimo procedūras ir iv) padidinti tarpvalstybinės energetikos infrastruktūros fizinį ir kibernetinį saugumą ir atsparumą.

Kokia yra ES lygmens veiksmų pridėtinė vertė (subsidiarumas)?

Energijos perdavimo infrastruktūra ir vis dažniau – elektros skirstomieji tinklai yra transeuropinio arba tarpvalstybinio pobūdžio ir poveikio. Kadangi Europos energetikos tinklas yra tarpusavyje susijęs, reikia glaudžiai koordinuoti nacionalinį ir ES planavimą. Vien nacionalinio reguliavimo nepakanka, nes nacionalinės administracijos negali valdyti tarpvalstybinės infrastruktūros planavimo. Veiksmingas ES lygmens planavimas gali pagerinti švarios energijos šaltinių integraciją, patenkinti elektros energijos rinkos poreikius ir užtikrinti tiekimo saugumą, todėl tinklas taptų veiksmingesnis ir sumažėtų tinklo plėtos poreikiai.

ES veiksmai atsinaujinančiųjų išteklių energijos srityje pagal peržiūrėtą Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvą suteikia pridėtinės vertės, nes jie yra veiksmingesni ir efektyvesni nei atskirų valstybių narių veiksmai, ir taip išvengiama fragmentiško požiūrio koordinuotai sprendžiant Europos energetikos sistemos pertvarkos klausimą. Šiais veiksmais užtikrinamas grynasis išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas, visapusiškai išnaudojami masto ekonomijos ir technologinio bendradarbiavimo Europoje privalumai, o investuotojams suteikiama tikrumo dėl ES masto reguliavimo sistemos.

B. Sprendimai

Kokių yra galimybių pasiekti šiuos tikslus? Ar viena iš politikos galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia?

Siekiant šios iniciatyvos tikslų, nustatytos trys politikos galimybės: 1) **sustiprintas principas „iš apačios į viršų“**, numatant minimalias papildomas ES lygmens intervencines priemones ir nedidelius dabartinių teisės aktų ir politikos sistemos pakeitimus; 2) **pereiti nuo principo „iš apačios į viršų“ prie labiau principu „iš viršaus į apačią“ grindžiamo požiūrio, tvirčiau** užduodant kryptį ES lygmeniu ir atliekant didesnius teisės aktų ir politikos sistemos pakeitimus, ir 3) **visapusiškai taikyti principą „iš viršaus į apačią“** didelio masto tarpvalstybiniams infrastruktūros ir energetikos projektams, įskaitant esminius struktūrinius ir institucinius *status quo* pakeitimus ir didesnę centralizavimo ir racionalizavimo lygį ES lygmeniu.

Nedarant poveikio politiniams svarstymams ir galutiniam Komisijos pasiūlymui dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl Europos tinklų dokumentų rinkinio, remiantis techniniu vertinimu ir galimybių palyginimu (žr. poveikio vertinimo ataskaitos 6 ir 7 skirsnius), nors 3 politikos galimybė duotų tam tikros naudos, **atrodo, kad 2 politikos galimybė yra veiksmingesnė, efektyvesnė ir labiau dera** su bendra ES politikos sistema. Ji taip pat laikoma veiksmingesne **subsidiarumo ir proporcingumo** požiūriu.

2 politikos galimybė apimtų keletą ES teisės aktų ir politikos sistemos pakeitimų, įskaitant priemones, kuriomis siekiama i) užtikrinti didesnę **tinklo planavimo** skaidrumą, tikrinimą ir koordinavimą tiek ES, tiek nacionaliniu lygmenimis, nustatyti spragų užpildymo mechanizmą, kad būtų patenkinti infrastruktūros poreikiai, ir geriau įtraukti belaidžius sprendimus ir vidaus linijas, ii) didinti skaidrumą ir stiprinti principus, kad būtų **palengvintas sąnaudų pasidalijimas**, ir nustatyti **savanoriško projektų grupavimo**

sistemą, iii) atlikti teisės aktų pakeitimus, kuriais siekiama dar labiau **paspartinti ir supaprastinti leidimų išdavimo procedūras** tarpvalstybiniams, nacionaliniams perdavimo ir vietos skirstomiesiems tinklams, taip pat atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir kaupimo projektams ir įkrovimo stotelėms, iv) nustatyti papildomus reikalavimus, kad būtų **padidintas** tarpvalstybinės elektros energijos infrastruktūros **fizinis ir kibernetinis saugumas**.

Kokios yra įvairių suinteresuotųjų šalių nuomonės? Kas kuriai galimybei pritaria?

Į tinkamiausią galimybę įtrauktoms priemonėms suinteresuotieji subjektai iš esmės pritaria, tačiau kai kuriais klausimais nuomonės skiriasi (žr. 2 priedą). Dauguma respondentų sutinka, kad dabartinė dešimties metų tinklo plėtros planų **valdymo sistema**, įskaitant suinteresuotųjų subjektų vaidmenis, turėtų būti peržiūrėta siekiant didesnio veiksmingumo. Be to, maždaug pusė respondentų teigia, kad dabartinis dešimties metų tinklo plėtros plano procesas nepakankamai padeda nustatyti infrastruktūros spragas. Suinteresuotųjų subjektų nuomonės dėl to, ar dešimties metų tinklo plėtros plane infrastruktūros planavimas turėtų būti labiau grindžiamas principu „iš viršaus į apačią“, išsiskyrė, o sistemos operatoriai linkę teikti pirmenybę *status quo*. Dauguma suinteresuotųjų subjektų nurodė, kad **leidimų išdavimas** yra pagrindinė kliūtis siekiant užtikrinti, kad Europos tinklas būtų plėtojamas taip, kaip reikia energetikos pertvarkai. Suinteresuotieji subjektai taip pat paragino imtis tolesnių veiksmų, kad būtų paspartintas leidimų atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir kaupimo projektams išdavimas.

C. Tinkamiausios galimybės poveikis

Kokie yra tinkamiausios galimybės pranašumai?

Tikimasi, kad 2 politikos galimybė duos didelės ekonominės, aplinkosauginės ir socialinės naudos ir sumažins suinteresuotųjų subjektų administracines ir prisitaikymo sąnaudas.

Tikimasi, kad pasirinkus 2 politikos galimybę bus **sutaupyta** daug **energetikos sistemos sąnaudų**. Geresnis **energetikos infrastruktūros planavimas** padėtų sukurti optimesnį ir atsparesnį tinklą, kuris 2040 m. galėtų padėti 14 mlrd. EUR per metus sumažinti sistemos sąnaudas ir sutaupyti 8 mlrd. EUR per metus. Patobulinus **sąnaudų pasidalijimo sistemą** būtų sudarytos palankesnės sąlygos įgyvendinti tarpvalstybinius projektus ir greičiau tai padaryti, taip gerokai padidinant socialinę ir ekonominę gerovę. Be to, tikimasi, kad 2 politikos galimybė padės sutrumpinti **leidimų išdavimo laiką**, taigi ir projektų įgyvendinimo laiką, o tai duotų naudos, nes projektų rengėjai išvengs su vėlavimais susijusių išlaidų. Galiausiai, pagerinus **energetikos infrastruktūros saugumą**, 2 politikos galimybė galėtų būti naudinga, nes būtų išvengta ekonominės gerovės praradimo ir remonto išlaidų.

Šios sutaupytos lėšos būtų naudingos vartotojams, elektros energijos gamintojams ir sistemos operatoriams, nes padidėtų **konkurencingumas** ir būtų sukurta **socialinė nauda**. Mažesnės energetikos sistemos sąnaudos sumažintų tinklo tarifų padidėjimą vartotojams, įskaitant pramonę. 2 politikos galimybė taip pat turėtų teigiamą poveikį **skaitmenizacijai**, nes daugiau dėmesio būtų skiriama belaidžiams sprendimams ir leidimų išdavimo procedūrų skaitmenizacijai. Galiausiai tikimasi, kad pagal 2 politikos galimybę bus sumažintos įmonių (įskaitant energijos gamintojus, projektų rengėjus, PSO ir ENTSO) **administracines ir prisitaikymo sąnaudas**, nes bus supaprastintas infrastruktūros planavimas, BIP / AIP paraiškų teikimo ir vertinimo procesai, taip pat leidimų išdavimo procedūros. Kalbant apie **naudą aplinkai**, pasirinkus tinkamiausią politikos galimybę būtų galima sumažinti išmetamą CO₂ kiekį (apie 27 Mt per metus).

Kokios yra tinkamiausios galimybės išlaidos?

Iš vertinimo matyti, kad nesitikima, jog 2 politikos galimybė turės didelį neigiamą ekonominį, socialinį poveikį ar poveikį aplinkai. Tačiau dėl kai kurių priemonių tam tikri suinteresuotieji subjektai gali patirti nedidelių **papildomų reikalavimų laikymosi** išlaidų. Kalbant apie **įmones**, dėl 2 politikos galimybės perdavimo sistemos operatoriai ir projektų rengėjai gali patirti papildomų administracinių ir prisitaikymo išlaidų, susijusių su jų vaidmeniu nustatant infrastruktūros poreikius ir tolesnius veiksmus, taip pat naujus su saugumu susijusius ataskaitų teikimo reikalavimus. Šios išlaidos būtų ribotos arba kompensuojamos kitomis priemonėmis, įskaitant tai, kad Komisija iš ENTSO perimtų tam tikras planavimo užduotis, sutrumpintų dešimties metų tinklo plėtros plano taikymo dažnumą ir jį supaprastintų, taip pat supaprastintų BIP / AIP paraiškų teikimo procesus. Supaprastinus ir skaitmenizavus leidimų išdavimo procedūras sumažėtų ir įmonėms tenkanti administracinė našta. Nors negalima visapusiškai įvertinti, kiek per metus įmonės sutaupys išlaidų, nes nebuvo atitinkamų duomenų, galima daryti išvadą, kad dėl 2 politikos galimybės išlaidos kartotinai mažės. Be to, nenumatoma, kad dėl šios iniciatyvos papildomų išlaidų patirs **piliečiai**.

Dėl 2 politikos galimybės **valstybės narės ir nacionalinės valdžios institucijos** trumpuoju laikotarpiu patirtų papildomų administracinių išlaidų, susijusių su peržiūrėtos teisės aktų sistemos įgyvendinimu (žr. toliau). Galiausiai dėl 2 politikos galimybės **Komisija ir ACER** patirs papildomų išlaidų, nes joms teks svarbesnis vaidmuo planuojant infrastruktūrą.

Koks bus poveikis MVĮ ir konkurencingumui

Numatoma, kad, be pirmiau minėtų konkurencingumo aspektų, ši iniciatyva MVĮ konkurencingumui konkretaus poveikio neturės. Viso ES tinklo plėtra ir modernizavimas kartu su didesniu atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimu pagerins prieigą prie elektros energijos ir padidins tiekimą, o tai bus naudinga visiems subjektams, įskaitant MVĮ. Dėl to **sumažės energetikos sistemos sąnaudos** visiems vartotojams ir savo ruožtu gali sumažėti tiekimo sąnaudos.

Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams?

Tikimasi, kad 2 politikos galimybė turės nedidelį poveikį atitinkamų nacionalinių valdžios institucijų biudžetams ir administravimo subjektams. Valstybėms narėms gali tekti skirti papildomų išteklių persvarstytam **sąnaudų pasidalijimo** procesui remti, visų pirma tam, kad NRI galėtų atlikti vertinimus ir priimti sprendimus dėl galimų projektų ir dalyvauti reguliuojant projektus už jų teritorijos ribų. Peržiūrėtoms **leidimų išdavimo nuostatomis** įgyvendinti taip pat gali prireikti papildomų išteklių, be kita ko, kad leidimus išduodančios institucijos turėtų reikiamų darbuotojų, įgūdžių ir priemonių. Tačiau tikimasi, kad šias papildomas trumpalaikes sąnaudas kompensuos nauda, susijusi su racionalizuotomis, paprastesnėmis, greitesnėmis ir skaitmenizuotomis procedūromis ilguoju laikotarpiu.

Ar bus dar koks nors reikšmingas poveikis?

Jokio kito poveikio nenumatoma. Tikimasi, kad 2 politikos galimybė padės iš esmės supaprastinti infrastruktūros planavimą ir valdymą Sąjungoje, taip pat leidimų išdavimą (žr. 8.2 skirsnį).

Proporcingumas

Įvertinta, kad 2 politikos galimybė gali padėti veiksmingai ir efektyviai pasiekti Europos tinklų dokumentų rinkinio tikslą, atitinkamiems subjektams nepatiriant didelių papildomų išlaidų. Ja nebūtų viršijama to, kas būtina šios iniciatyvos tikslams pasiekti, todėl ji laikoma proporcinga.

D. Tolesni veiksmai

Kada politika bus peržiūrima?

Komisija stebės ir vertins teisės aktų poveikį pagal rodiklių rinkinį (žr. 9 skirsnį), leidžiantį įvertinti pažangą siekiant konkrečių ir veiklos tikslų. Naujų teisės aktų veiksmingumo peržiūra galėtų būti atlikta iki 2032 m. pabaigos, kai turėjo būti užbaigtas antrasis BIP ir AIP atrankos procesas pagal naująją sistemą.